

INTERNÁ SMERNICA BRENNTAG SLOVAKIA, s.r.o.

Látky, ktorých obchod podlieha kontrole

(European HSE Manual, Guideline 07: Substances Subject to Trade Control)

1. Účel a aplikovateľnosť.

Cieľom tohto predpisu je zaviesť *kontrolu predaja a distribúcie látok*, obchodovanie s ktorými podlieha kontrole. Jedná sa o látky, ktoré možno zneužiť na nelegálne použitie. Predpis je platný pre všetky spoločnosti Brenntagu zaoberajúce sa predajom a službami. Predpis vychádza z QSHE Smernice 07 Európskeho HSE manuálu.

2 Definície

Látky, ktorých obchodovanie podlieha kontrole sú zhrnuté do nasledovných oblastí :

- 1/ Veľmi jedovaté látky
- 2/ Chlórované uhl'ovodíky - trichlóretylén
- 3/ Prekurzory chemických zbraní
- 4/ Drogové prekurzory
- 5/ Prekurzory výbušnín
- 6/ Položky dvojakého použitia (vojenské exportné licencie a kontrola sankcií)
- 7/ Látky, ktorých export si vyžaduje predchádzajúci súhlas
- 8/ Embargá
- 9/ Protiteroristické nariadenia

3 Povinné prvky

- Systém zavádzania nových produktov (včítane kontroly legislatívy)
- Elektronický systém spracovania údajov na riadenie obchodu s vyznačením látok, ktoré podliehajú kontrole.

4 Veľmi jedovaté látky

Zoznam veľmi jedovatých látok, na manipuláciu s ktorými máme momentálne povolenie RÚVZ:

- 1/ Kyanid sodný
- 2/ Kyanid draselný
- 3/ Kyanid meďný
- 4/ Dvojchroman draselný
- 5/ Kyselina fluorovodíková
- 6/ Clorious2 (0,6% chlórdioxid) – vo vybavovaní

- Uvedené látky sa nesmia predávať neprávnickým osobám.
- Predaj možno uskutočniť len právnickým osobám, ktoré zdokladujú Odborne spôsobilú osobu na prácu s jedovatými látkami a prípravkami a veľmi jedovatými látkami a prípravkami (predaj autorizovaným zákazníkom).

- Predaj Clorious2 je možný len po písomnom odsúhlasení vedúcej obchodnej jednotky „Úprava vody“ alebo vedúcej predaja na Kontrolnom liste zariadenia zákazníka (PI 148 Manipulácia s Chlorious2)

Legislatíva:

Zákon NR SR č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.
Nariadenie vlády SR č. 355/2006 o ochrane zdravia pri práci s chemickými faktormi.

5 Chlórované uhl'ovodíky – trichlóretylén

Trichlóretylén možno predávať len:

- na laboratórne účely
- na čistenie kovových povrchov v uzavretých systémoch.

Od zákazníka sa požaduje prehlásenie o použití - písomná Deklarácia konformity s ECTA Chartou (charta výrobcov trichlóretylénu).

Legislatíva: ECTA Charta

6 Prekurzory chemických zbraní

Brenntag SK obchoduje s prekurzorom **Trietanolamín** (metyldietanolamín, etyldietanolamín) zo zoznamu 3, „Menej rizikové chemické látky“ prílohy k Dohovoru.

Nesmie sa predávať neprávnickým osobám.

Legislatíva:

Zákon č. 129/1998 Z.z. zákon o zákaze chemických zbraní.
Vyhláška MH SR č. 44/1999 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o zákaze chemických zbraní: **ustanovenie zodpovedného zástupcu; Deklarácia množstva.**
Dohovor o zákaze vývoja, výroby, hromadenia a použitia chemických zbraní a o ich zničení (Oznámenie MZV SR č. 276/1997).

Sledované chemické látky (toxické látky a prekurzory) podľa Dohovoru:

- a/ Vysokorizikové chemické látky (zoznam 1 prílohy k Dohovoru)
- b/ Rizikové chemické látky (zoznam 2 prílohy k Dohovoru)
- c/ Menej rizikové chemické látky (zoznam 3 prílohy k Dohovoru)

7 Drogové prekurzory

Brenntag SK obchoduje s prekurzormi skupiny II, **acetanhydrid a manganistan draselný** na ktoré sa vystavujú **Hlásenia o zaobchádzaní s určenou látkou**, a s prekurzormi skupiny III, HCl, H₂SO₄, toluén, acetón, metyletylketón – bez Hlásenia o zaobchádzaní (v prípade **exportu** bez hlásenia len pre množstvá menšie ako limitné!).

Legislatíva:

Zákon č. 219/2003 Z.z. o zaobchádzaní s chemickými látkami, ktoré možno zneužiť na nezákonnú výrobu omamných látok a psychotropných látok: povinnosti prevádzkovateľa, **ustanovenie odborného zástupcu a zamestnancov, ktorí riadia činnosť**.

Vyhláška MH SR č. 349/2003, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 219/2003 o zaobchádzaní s chemickými látkami, ktoré možno zneužiť na nezákonnú výrobu omamných látok a psychotropných látok: Zoznamy určených látok skupiny I, II a III – príloha č.1. Limity ročných množstiev určených látok skupiny II – príloha č. 2. Limity ročných množstiev určených látok skupiny III – príloha č.3 (platia pre **export!**). Látky skupiny I a II podliehajú Hláseniu o zaobchádzaní s určenou látkou.

Vyhláška MH SR č.101/2004 zvyšuje limity ročných množstiev určených látok uvádzaných na trh skupiny II pre acetanhydrid na 100 l (oproti 20 l podľa Vyhlášky MH SR č. 349/2003) a pre manganistan draselný na 100kg (oproti 20 kg podľa Vyhlášky MH SR 349/2003). Pre množstvá menšie ako limitné neplatia povinnosti o registrácii.

Zákon č. 331/2005 Z.z.o orgánoch štátnej správy vo veciach drogových prekurzorov: Povolenie na zaobchádzanie s určenými látkami vydáva **Štátny ústav pre kontrolu liečív**. Povolenie na vývoz a dovoz vydáva **MH SR**, ktoré vedie tiež evidenciu vývozcov, dovozcov a prevádzkovateľov s určenými látkami skupiny 1 a 2. Dohoda prevádzkovateľov o dobrovoľnej spolupráci so Spoločným pracoviskom na sledovanie drogových prekurzorov zriadenom MV SR a Colným riaditeľstvom (povinnosť hlásiť podozrivé transakcie).

8 Prekurzory výbušnín

Zákon č. 262/2014 Z.z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy vo veciach prekurzorov výbušnín.

Nariadenie č.98/2013/EÚ o uvádzaní prekurzorov výbušnín na trh a ich používanie.

Príloha č.I Nariadenia č. 98/2013/EÚ – Látky – **obmedzené prekurzory**, ktoré sa nesprístupňujú členom širokej verejnosti samostatne ani v zmesiach, či látkach, ktoré ich obsahujú, okrem prípadov, ak je koncentrácia nižšia alebo rovnaká ako prahové hodnoty:

Názov	prahová koncentrácia (hm%)	
1. Peroxid vodíka	12	
2. Nitrometán	30	
3. Kyselina dusičná	3	teda aj Horolith (obsahuje viac ako 20% HNO ₃)
4. Chlorečnan draselný	40	
5. Chloristan draselný	40	
6. Chlorečnan sodný	40	
7. Chloristan sodný	40	

Obmedzené prekurzory s koncentráciou nad prahovou môže hospodársky subjekt sprístupniť členovi širokej verejnosti len po predložení súhlasu MH SR (predložiť pri každej transakcii). Hospodársky subjekt je povinný transakciu registrovať.

Člen širokej verejnosti má právo nakupovať nasledovné obmedzené prekurzory výbušnín nad prahovú koncentráciu, ale s obmedzenou max koncentráciou:

- Peroxid vodíka v koncentračnom rozmedzí medzi 12 a 35% hm (aj nad prahovú hodnotu, ale max.)
- Nitrometán v koncentračnom rozmedzí medzi 30 a 40% hm (aj nad prahovú hodnotu, ale max.)
- Kyselinu dusičnú v koncentračnom rozmedzí 3 a 10% hm (aj nad prahovú hodnotu, ale max.),

Hospodársky subjekt je povinný registrovať transakciu.

Povinnosťou hospodárskeho subjektu, ktorý má v úmysle sprístupniť obmedzené prekurzory výbušnín členom širokej verejnosti, je zabezpečiť náležité označenie na obal výrobkov:

Kúpa, vlastníctvo a použitie súkromnými osobami je obmedzená podľa čl.4 odst1, 2 a 3 nariadenia (EÚ) č.98/2013.

Príloha č. II Nariadenia č. 98/2013/EÚ – Látky samostatné alebo v zmesiach či látkach, v prípade ktorých sa nahlasujú podozrivé transakcie:

Názov

1. Hexamín
2. Kyselina sírová
3. Acetón
4. Dusičnan draselný
5. Dusičnan sodný
6. Dusičnan vápenatý
7. Dusičnan amónno-vápenatý
8. Dusičnan amónny

Hospodárske subjekty, ktoré sprístupňujú alebo používajú prekurzory výbušnín, sú povinné bezodkladne oznámiť podozrivú transakciu, alebo pokus o ňu, zamietnutú transakciu, stratu alebo krádež prekurzoru na tel. č. 00421-2/961056201, e-mail prekurzoryvýbušnín@minv.sk.

Podozrivé transakcie sú napr.:

- Zákazník zjavne nepozná zamýšľané použitie
- Zamýšľa kúpiť neobvyklé množstvá, koncentrácie, kombinácie
- Nie je ochotný predložiť preukaz totožnosti, uviesť miesto bydliska

- Trvá na neobvyklých spôsoboch platby, vrátane vysokej čiastky v hotovosti

S viacerými látkami zo zoznamov Brenntag Slovakia, s.r.o. bežne obchoduje (peroxid vodíka, kyselina dusičná z prvého zoznamu, resp. kyselina sírová, acetón, dusičnany z druhého zoznamu)

9 Položky s dvojakým použitím (vojenské exportné licencie a kontrola sankcií)

V prílohe č.I Zoznam položiek s dvojakým použitím Nariadenia Rady (ES) č. 428/2009 je uvedený **aj trietanolamín**, prekursor chemických zbraní, pre ktorý, v zmysle § 23 Zákona č. 39/2011 Z.z. o položkách s dvojakým použitím: „Na prepravu položiek s dvojakým použitím v rámci územia členských štátov sa vyžaduje povolenie ministerstva“ (**export len s povolením**).

Legislatíva:

Zákon č. 39/2011 Z.z. o položkách s dvojakým použitím.

Zoznam položiek s dvojakým použitím na ktorých vývoz, prepravu a sprostredkovanie je potrebné povolenie, nie je súčasťou samotného zákona, ale ustanovenie § 2 zákona odkazuje na Prílohu č.I nariadenia Rady (ES) 428/2009, v ktorej je zoznam publikovaný.

Zoznam s položkami dvojakého použitia má 270 strán a obsahuje rôzne kategórie, ako napr. technológie, zariadenia, materiály. Medzi materiálmi sú uvedené aj rôzne špeciálne chemikálie, ako napr.: slzotvorné plyny; vysoko legované zliatiny; supravodivé zliatiny, zlúčeniny, polymérne materiály; niektoré typy polybutadiénov; pentaboráty; ferocény; niektoré sypké grafity; niektoré keramické materiály; niektoré práškové kovy; bór, karbidy bóru; imidy; hydridy; selenidy; aluminidy; deriváty hydrazínu; oxid dusný, dusičitý, dusičný; elektronické chladiace kvapaliny z fluorovaných uhl'ovodíkov, obohatený urán; toxíny; vakcíny a iné.

S týmito látkami, okrem trietanolamínu, bežne Brenntag SK neobchoduje. V prípade zavádzania nových chemikálií, ich exporte, je však potrebné skontrolovať, či nie sú regulované podľa tohto zoznamu.

9 Látky, ktorých export si vyžaduje predchádzajúci súhlas („Prior Informed Consent“)

Zákon č. 321/2012 Z.z.- o ochrane ozónovej vrstvy Zeme, upravuje najmä povinnosti podnikateľa, ktorý nakladá s kontrolovanou látkou. Zoznam kontrolovaných látok zákon priamo neobsahuje, predmetný zoznam však tvorí prílohu č.1 Nariadenia (ES) č.1005/2009 o látkach, ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu (ozone depleting substances). Jedná sa o úplne a neúplne halogenované uhl'ovodíky, ako napr. tetrachlórmetán (chlorid uhličité), trichlórétán, metylchlorid, chlórfluorované uhl'ovodíky, brómfluorované uhl'ovodíky (halóny), brómmetán(metylbromid), trifluórmetyljodid atď. Tieto kontrolované látky sa používajú aj na vytváranie inertných atmosfér (spracovanie ropy, plynu, petrochémiá, náplň hasiacich prístrojov), ako procesné

činnidlá (napr. tetrachlórmetán pri výrobe chlórkaučuku, na elimináciu chloridu dusitého pri výrobe chlóru a lúhu sodného) a do klimatizačných zariadení.

S týmito kontrolovanými látkami Brenntag SK neobchoduje, treba ich však brať do úvahy pri zavádzaní nových chemikálií a ich exporte.

Zákon č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh (chemický zákon) taktiež rieši čiastkovo problematiku týkajúcu sa súhlasu s exportom.

10 Embargá

Reštriktívne opatrenia EÚ (diplomatické, obchodné, finančné, zbrojné a pod voči 27 štátom).

Spoločný zoznam vojenského materiálu EÚ (ktorý prijala Rada 17.3.2014) – v ňom zoznam zbraní, munície a pod, ale aj:

- bojové chemické látky (napr. Sarin, Tabun) a ich prekurzory (napr. alkylfosfonyldifluorid)
- defolianty
- látky na potlačanie nepokojov
- chemické zmesi na dekontamináciu
- biopolyméry na identifikáciu a ničenie bojových chemických látok
- výbušniny (napr. perchlorát, deriváty hydrazínu)
- pyrotechnické látky (napr. práškové kovy a ich zmesi s chloristanmi, chlorečnanmi, chrómanmi alebo s PTFE a niektorými kopolymérmí, hydridy kovov, kovové stearáty, palmitáty)
- oxidačné činidlá, napr. dinitroamid amoniaku, chloristan amónny
- zlúčeniny fluóru s halogénmi, kyslíkom, alebo dusíkom
- nitrát hydrazínu, chloristan hydrazínu
- zmäkčovadlá, monoméry, polyméry s nitroazido skupinami
- prísady, napr. salicylát medi, citrát olova.

S týmito látkami Brenntag Slovakia s.r.o. bežne neobchoduje. V prípade pochybností pri zavedení novej látky a jej exportu je potrebné ju skontrolovať podľa Spoločného zoznamu vojenského materiálu EÚ (ktorý prijala Rada 17.3.2015).

11 Protiteroristické opatrenia

Národný akčný plán boja proti terorizmu na roky 2015-2018 zo dňa 29.4.2015.

12 Podozrivé transakcie

Podozrivé transakcie v prípade prekurzorov chemických zbraní, drogových prekurzorov a prekurzorov výbušnín je hospodársky subjekt povinný nahlasovať.

- Identifikácia zákazníka
- Obchodná prax
- Dodávky produktov

- Použitie produktov

Nižšie sú uvedené súbory otázok, ktoré môžu pomôcť pri odhaľovaní podozrivých transakcií.

Identifikácia zákazníka:

- Je ten, čo sa dopytuje, novým zákazníkom? Ak áno, použite internetový prehliadač obchodných adries, registračné údaje spoločnosti, Google Earth, národnú poštovú službu na kontrolu adresy, poštového smerovacieho čísla.
- Prichádza neohlásene?
- Správa sa vyhybavo?
- Je nechotný, alebo odmieta uviesť telefónne číslo alebo adresu?
- Nespráva sa ako obchodník, odmieta poskytnúť obchodné a bankové referencie?
- Používa riadne obchodné tlačivá? Obsahujú tlačivá registračné číslo spoločnosti a daňové číslo?
- Odmieta, alebo nie je ochotný vystaviť písomnú objednávku?
- Jedná sa o objednávku spoločnosti, ktorá je neznáma, nemá internetovú stránku a nie je v zozname obchodných firiem?
- Zákazník nie je členom profesného alebo obchodného združenia.
- Zákazník sídli na univerzite alebo vo výskumnom ústave, ale nekupuje prostredníctvom oficiálnych kanálov.

Obchodná prax:

- Adresa dodania vyzerá ako súkromná adresa alebo pobox.
- Sú objednávky nepravdivé?
- Je zákazník ochotný zaplatiť premrštenú cenu za produkt alebo rýchlu dodávku?
- Platí zákazník v hotovosti, dokonca za veľký nákup?
- Zákazník sa nesnaží vyjednať lepšiu cenu.
- Aj keď je objednávka dobre známej spoločnosti/univerzity riadne vystavená, vyžaduje sa dodávka konkrétnej osobe?
- Pokúša sa kúpiť cez vašu internetovú stránku pomocou kreditnej karty?
- Je zákazník registrovaným majiteľom kreditnej karty?
- Vyznačte všetky regulované produkty vo vašom objednávacom systéme.
- Je dodacím miestom tretia osoba, ktorá, zdá sa, nie je konečným užívateľom?
- Uviedol zákazník iné meno prepravcu/distribútora než je konečný príjemca tovaru?
- Jedná sa o objednávku zo zahraničia, kde je navrhovaný spôsob platby iný ako vo vašej krajine?
- Sledujte nových zákazníkov, pretože nelegálne nákupy môžu pokračovať po nevinných prvých objednávkach.

Dodávky produktov:

- Vyzdvihuje si zákazník tovar súkromným vozidlom?
- Požaduje leteckú prepravu?
- Prevyšujú dopravné náklady cenu samotného tovaru?
- Požaduje dopravu pochybnou alebo komplikovanou trasou?
- Požaduje, aby dodávka nebola označená etiketou?

- V prípade exportu sú dane platené?

Použitie produktov:

- Zákazník nerozumie manipulácii a skladovacím podmienkam danej látky.
- Týka sa objednávka neobvyklých produktov, alebo neobvyklých množstiev?
- Uviedol zákazník zamýšľané použitie, je deklarované použitie objednanej chemikálie v poriadku?
- Objednáva alebo kupuje chemikáliu spoločnosť, ktorá ju zjavne nepotrebuje?
- Jedná sa o spoločnú objednávku takých chemikálií, ktoré sa používajú pri výrobe nelegálneho produktu.
- Obsahuje objednávka látky, ktoré sú uvedené v zoznamoch látok, ktoré podliehajú obchodnej kontrole?

Archivovanie záznamov

Na požiadanie vládných orgánov musia byť k dispozícii nasledovné informácie pre všetky transakcie (t.j. fyzický pohyb tovarov) týkajúce sa monitorovaných látok:

- Meno a adresa nákupcu a príjemcu, ak sú odlišné
- Meno a adresa akýchkoľvek iných osôb, ktoré sa zúčastňujú transakcie (t.j. fyzického pohybu tovarov), v prípade, že je takáto informácia dostupná
- Názov látky, o ktorú je záujem
- Množstvo látky o ktorú je záujem
- Dátum dodávky (na prevádzku)

Oznamovanie podozrivých objednávok a dopytov:

Požiadavka na oznamovanie podozrivých transakcií sa týka tak tovarov určených pre export ako aj pre domáci predaj a tiež zahŕňa zmesi a zlúčeniny, ktoré obsahujú látky, obchodovanie s ktorými podlieha kontrole, ktoré by mohli byť odobraté na nelegálne účely. Toto zahŕňa prípady, keď zákazník odmieta deklarovať koncové použitie a/alebo náhle zťahuje svoju objednávku.

